

EEEH Dergi

Eşit, Erişilebilir, Engelsiz Hayat

Sayı: 109

Mart 2023

Editör: Burak Sarı

Yazım Denetimi: Gülcan Altun, Canan Çam Yücel

Web Sorumlusu: Kadir Ahıska, Ramazan Derin

Web Teknik Destek: Burak Sarı

Sosyal Medya Sorumlusu: Dilek Başar Açlan

Yayınlayan: Engelsiz Erişim Derneği

İletişim Bilgileri:

Web: <http://eeeh.engelsizerisim.com>

E-posta: eeehdergi@engelsizerisim.com

Facebook: www.facebook.com/eeehdergi

Twitter: www.twitter.com/eeehdergi

Youtube: www.youtube.com/channel/UCYxPXyFBI1mOlsPKTcuFafw

İçindekiler

Editörden.....	1
Kalbin Müziği.....	3
Kırık Çember.....	8
Hışırdayan Sayfalar, Konuşan Kitaplar	11
Erişilebilirlik Nedir 2	14
Hayattayız Nihayet	21
Eşantiyon Ayrımcılık.....	23
Bir Programcının Günlüğü: Geliştirme Ortamı ve Bilgisayar Tercihi	25
Bir Konserin Düşündürdükleri	27

Editörden

Buruk bir bahar sayısıyla size sesleniyoruz sevgili okurlar. Şubat ayındaki facianın acısı hala yüreklerimizde. Facianın tazeliğini yitirmesi, bizlerin faciayı unutup kendi normalimize dönmemize neden oluyor. Ama unutmayalım ki aradan bir ay geçse de bölge insanı hala daha o gecenin etkilerini yaşıyor. Okuyucularımızı bölge insanıyla dayanışmayı ihmal etmemeye çağırarak bu ayki sayımıza başlıyoruz.

“Kalbin Müziği” adlı yazının çevirisinde, bir etkinliğin ve bir eğitimcinin kişinin hayatını nasıl yönlendirebileceğini gösteriyor Ali Çolak.

Bu sayfalarda Can Deniz Balkaya’yı bilişim yazılarıyla görmeye alışkınsınız. Fakat “Kırık Çember” yazısında, insan gönlünün kah baharın o isyankar coşkusuyla estiği, kah ümitsizliğin hazanına kapıldığı türlü türlü hallerini hikayet ediyor bize.

Kör bir yetişkin için kitaplara erişim ne kadar Önemliyse kör bir anne veya baba için çocuğuyla beraber bir kitabı paylaşmak o kadar önemli. Dilek Başar Açlan bize TRT Çocuk Kitaplık uygulaması ile bunun nasıl yapıldığını, uygulamanın erişilebilirlik yönünden avantajlarını ve dezavantajlarını anlatıyor “Hışırdayan Sayfalar, Konuşan Kitaplar” adlı yazısında.

Aralık ayında başlattığı “Erişilebilirlik Nedir?” yazısını bu ay devam ettiriyor Gülcan Altun ve bize erişilebilirlik hakkında bazı ipuçları ve daha fazla bilgi edinebileceğimiz kaynaklar veriyor.

Özellikle çarpık yapılanmanın ve sürücülerin trafik kurallarına uymadığı ülkelerde körlerin kendi başlarına karşıdan karşıya geçmeleri pek çetin oluyor. Ama bazen bağımsızlık isteğimiz bizi bu tür tehlikeleri göze almaya sevk ediyor. Bu konudaki deneyimlerini ve çekincelerini bize “Hayattayız Nihayet“ adlı yazısında aktarıyor konuk yazarımız Habil Bozkurt.

Şekilcilik ve sağlamlılığın nasıl birbirlerini beslediklerini ve birinin azalmasıyla diğerinin de azalacağına dair umutlarını anlatıyor Nurşen Korkmaz “Eşantiyon Ayrımcılık” adlı yazısında.

Konuk yazarımız Sarper Arıkan “Bir Programcının Günlüğü” serisini devam ettiriyor bu sayıda, “Bir Programcının Günlüğü: Geliştirme Ortamı ve Bilgisayar Tercihi” adlı yazısında bir programcının geliştirme ortamını düzenleyip işletim sistemini seçerken neleri dikkate alması gerektiğini bize anlatıyor.

“Bir Konserin Düşündürdükleri” başlıklı yazısında Sevgi Mart Göcen, birçoğumuzun benzerini yaşadığı farklı muamele görme anısını aktarıyor ve kafasında dolaşan deli soruları sayfaya döküyor.

Bu aylık da bizden bu kadar sevgili okurlar. Bir sonraki sayımızda yine dopdolu içeriklerle buluşmak dileğiyle.

Kalbin Müziği

Yazan: Ryan Strunk

Çeviren: Ali Çolak

ali.f.colak@gmail.com

Sayı: 109, Mart 2023

Ryan Strunk, Nebraska'daki bağlı kuruluşumuzda genç bir liderdir. Kalbin Müziği'nde, hayatını sonsuza dek değiştiren bir olayı anlatıyor. Ryan'ın dokunaklı hikayesi inanç, anlayış ve sevginin hayatımızda oynadığı kritik rolü gösteriyor. İşte söyleyecekleri:

Hayatımızı en derin şekillerde yönlendiren olaylar, kalbimizi durduran ve onu bağlayan olaylardır. En önemli kararlarımız genellikle bu tür olayların etkisiyle verilir. Ve işte üniversite bölümü seçimimde bana yön veren ve bana yeteneklerim hakkında bir iki şey öğreten etkinliğin, Nebraska Müzik Eğitimcileri Derneği'nin konferansının hayatımdaki rolü böyle.

Hayatım boyunca lise sahnesinde performans sergilemekten duşta her gün şarkı söylemeye kadar müzik sanatına büyük bir tutku ile bağlıydım. Müzik her zaman en büyük aşkım olduğu için uzun zaman önce kariyerimin odak noktası olacağına karar vermiştim ancak okulum boyunca ses sanatçılığı ile ses eğitimciliği arasında bir seçim yapamamıştım.

Sanatçılığın çok inişli çıkışlı bir alan olduğunu biliyordum. Birçok yetenekli sanatçı kendilerini otuz altı yaşında fırsat eksikliği nedeniyle bir sonraki yemeklerinin ne zaman geleceğini düşünürken buldular. Eğitimin bana hedefimi şaşırtacağından korkuyordum. “Acaba kör bir birey öğrencileri performansta nasıl yönlendirebilirdi?” diye soruyordum kendime.

Bu sorunun cevabı bana Kasım 2000'de Lincoln, Nebraska'daki tüm eyalet konferansına katıldığımda geldi. 450 öğrenciden oluşan koro, eyaletin dört bir yanından seçkin şarkıcılardan oluşuyordu ve bugüne kadar sahne aldığım en ünlü koro oldu. Katılan her insanın üç günlük konferans sırasında bir şekilde büyüdüğüne inanıyorum ya yeni arkadaşlar edindiler ya yeni bir müzik anlayışı geliştirdiler, ya da benim gibi hayata yeni bir bakış açısı geliştirdiler.

Konferansın üçüncü gününde, büyük gösteriden önceki sabah, koro notayı gözden geçiriyor, sorular soruyor ve kendileri için belirsiz olan konuları açıklığa kavuşturuyordu.

Lauridsen'a ait "O Magnum Mysterium" adlı bir parçayı inceliyorduk ve müziğin belirli bir bölümü hakkında bir sorum vardı. Elimi kaldırarak sordum:

"Dr. Ehly, oradaki yavaşlamayı ne kadar süre tutmalıyız ve ne zaman kesmeliyiz?"

"Hangi yavaşlama?" diye sordu yönetmen.

O anda beynim dondu ve tam ölçü ve sayfayı hatırlayamadım.

"Şey, efendim" dedim, "açıkçası hatırlayamıyorum."

"Bir fikrim var" dedi Dr. Ehly bana, "Parçayı baştan sona söyleyeceğiz ve o bölüme geldiğimizde beni durduracaksın ve bunun hakkında konuşacağız."

Kabul ettim ve parçaya başladık. Ama maalesef Dr. Ehly, koronun ifade ve diksiyon üzerinde çalışmasını istediğine karar vermişti ve öğrencilerin şarkının sözlerini sadece dudaklarını oynatarak söylemelerini istemişti ve kendisi onları yönetiyordu. Şarkı bir kapela olduğu için bölümün ne zaman gelip geçtiğini anlayamadım ve Dr. Ehly "'Thanks Be to God'u çıkarım" deyince sorunun cevaplanmadığını anladım.

Elimi bir kez daha kaldırarak sordum:

"Ah... Dr. Ehly, peki ya bu yavaşlama?"

"Ryan" dedi sert olmayan bir ses tonuyla, "Neden bana hatırlatmadın?"

"Şey, efendim" dedim, "Yönünüzü görmek biraz zordu."

Çevredeki koro üyelerinden bir kıkırdama köpürürken gülümsedi ve bana: "Ryan, buraya gel. Bizi yönlendireceksin."

O anda ben endişeye kapıldım. Daha önce hiç yönetilmiş bir koro görmemiş olan ben, nasıl olur da bu büyüklükte bir koro yönetebilirdim? Aptal yerine konacaktım ve bu olasılık korkumu arttırdı. Yine de bastonumu elime aldım ve Dr. Ehly'nin yanında durmak için sahneye çıktım.

Dr. Ehly piyanoya adım attı, perdeleri çaldı ve "Sen hazır olunca başlıyoruz Ryan" dedi.

Şaşkına döndüm, sağ elimi omuzumun hizasına kaldırdım, sonra usulca yanıma düşmesine izin verdim. Bu hareketi aşağı vuruş olarak algılayan koro şarkıyı söylemeye başladı. Ancak ilk cümleye üç kelime girdiğimizde uygun yön eksikliği hızla belirginleşti ve koro müzikal bozukluğa düştü. Yüzümü endişe ve öfke kapladı, Dr. Ehly'ye döndüm ve mikrofona gelmeyecek bir şekilde fisıldadım:

"Ne yaptığım hakkında hiçbir fikrim yok."

"Daha önce hiç koro yönetmedin mi?" diye sordu.

"Hayır" diye geri döndüm.

"Şey" diye başladı, bana yaklaşarak "İşte böyle yönlendiriyorsun."

Dr. Ehly'nin bileğini alarak 4/4'lü zamanda yürütmenin temel hareketlerini öğrendim- bir sayıyı belirtmek için bileğin aşağı doğru bir vuruşu, ikiyi belirtmek için sola doğru bir süpürme, üçü belirtmek için sağa doğru bir süpürme ve ölçüyü tamamlamak için hayali bir üçgenin tepesine çapraz bir vuruş. Bana bunları öğretmesinden sonra Dr. Ehly

Parçanın bölümlerini çalarken bende yönetmek için bir kez daha elimi kaldırdım.

Koro kusursuz bir şekilde başladı, Perdeden perdeye ritmik bir şekilde geçtiler

Ve ben bir huşu duygusuyla doldum... Ta ki söz konusu yavaşlamaya gelene kadar. Doğru hareketleri yapmak yerine elimin seyrini yavaşlattım ve ne yapacağından emin olmayan koro bir kez daha düzensizliğe düştü.

Dr. Ehly bir kez daha yanıma geldi ve sordu: "Ryan, bir şeyi tutmak istediğinde ne yaparsın?" Biraz kafası karışmış bir ifadeyle elimi önümde tuttum, avucumu kaldırdım. "Kesinlikle" dedi bana, "Ve onu atmak istediğinde, ne yaparsın?" Küçük bir gülümsemeyle elimi çevirdim. "Kesinlikle" diye cesaretlendirdi Dr. Ehly. "Bir koronun bir perdeyi tutmasını

istediğinde sadece onu tutarsın. Onları kesmek istediğinde sadece bunu yap." Elimi çevirdi, böylece avucum sahneye bakacak şekilde döndü.

Elimi bir kez daha kaldırarak elimi sayma, tutma ve uygun zamanlarda perdeyi düşürme hareketleriyle kaydırarak hareket etmeye başladım. Ne yazık ki bas bölümüne göre hareket ediyordum ve bu nedenle başka bir bölümün perdeleri ne zaman değiştireceğini bilmesi gerektiğinin farkında değildim. Bölüm neredeyse kusursuzdu ama tam olarak değil.

Son kez Dr. Ehly yanıma yürüdü ve "Evet evet. Ama soprano ları işaret etmelisin."

Artık kendimden daha emin bir şekilde, "Peki bunu nasıl yapabilirim?" diye sordum.

"Şöyle" dedi bana, sağ bileğimi aldı, elimi soprano bölümüne doğru yönlendirdi, omzumun üzerine kaldırdı ve indirdiğimde soprano ların yeni perdelerini alacaklarını gösterdi. Son kez sağ elim yükseldi ve yönetmeye başladım.

Kolum her hareketin arasında yumuşak bir şekilde akıyordu. Soprano ları doğru zamanda işaret ettim ve o kadar eğleniyordum ki nota sonsuza dek devam edebilirdi. Ancak koroyu uygun zamanda serbest bıraktım ve avucum yere bakacak şekilde döndüğünde, oditoryum sessizliğe büründü.

Dalga dalga huşu ve şaşkınlık üzerime hücum ederken Dr. Ehly yanımda durdu ve bana dönerek:

"Biliyor musun Ryan, Winston Churchill ölüm döşeğindeyken ona, 'Hayatına geri dönüp bir şeyi farklı yapabilseydin, bu ne olurdu?' diye sordular."

"'Bir orkestra şefi olurdum' dedi onlara, ' Çünkü bir orkestra şefi orkestrayı yönettiğinde herkes dikkat eder.'"

"Ryan" diye seslendi bana, "Sırf sayfadaki müziği göremiyor olman ve önündeki koroyu görememen dünyanın en büyük orkestra şeflerinden biri olamayacağın anlamına gelmiyor çünkü müzik kalbinde yaşıyor."

Babacan bir kucaklamayla bana sahnenin kenarına kadar eşlik etti ve kalplerine ve ruhlarına benimki kadar derinden dokunduğuna inandığım 450 şarkıcının ateşli alkışlarıyla karşılandım.

O gün aldığım ders, bir koroyu yönetmekten ibaret değildi – aynı zamanda çok uzun zamandır kendimi küçümsediğimi öğrendim. Farkında bile olmadan kendimi ödüllendirici ve ilham verici olacağı kesin olan bir kariyerden dışlıyordum. O gün bana ne kadar yetenekli olduğumu göstermek için bir kişi yeterliydi ve bileğimi süpürerek hayatımı sonsuza dek değiştirdim.

Kırık Çember

Can Deniz Balkaya

candenizbalkaya96@gmail.com

Sayı: 109, Mart 2023

Ve bir rüzgar batıdan. Hafif ılık, arada soğuk. Yavaş yavaş kuzeye kayıyor sonra, üşütüyo içini ve bilirsin habercisi yorgun karların yavaş yavaş süzülüşünün. Sonra doğuda işte. Doğu, belki beklenmedik bir başka soğuk, belki habercisi yeni bir doğumun. Artık zamanıdır güney sıcaklığının, yeni bir denizi keşfin kurak yaz sıcaklarında. Ve yine mi batı?

Ve bir Eylül günüdür, başlangıcıdır sonbaharın. Ama Hogwarts'ın, o büyüdü dünyanın da başlangıcı aynı zamanda bir tren istasyonundan. Bir çocuk okula başlar, tüm çocuklar okula başlar. Hayata yeni bir neşe, yeni bir cıvıltı girer.

Ve bir yaprak süzülür yavaş yavaş yeryüzüne, savrulur, kurur ve çitirdayarak kaybolur kaldırımlarda. Ağaçlar kelleşir, bi hüznün çöker aşklara. Ve şair mırıldanır: "Eylül'de gidenler Eylül'ü de götürürler, Eylül'ü de al."

Ve kıştır artık dünyanın sayılı mevsimlerinden. Her yer soğuk, her aşk yalnız, her emek örtülmüştür puşt bi kar örtüsüyle, mücadele gömülü kalmıştır artık.

Her beden yorgun, her beden üşür, her beden çaresiz sürdürmeye belki de örtülü kalanları bulma çabasını. Ama bıkkınlıktır fişkıran, isteğidir sıcak bir yorgan altında hareketsiz uzanmanın.

Ve bir gün, takvime Mart diye yazılır bir başka ay. Yeni bir mevsimdir kuzeye kuş ötüşleriyle müjdelenen. Artık yağmurlar aşıklar için, güneşse yeşili için dünyanın. Şiirler kendini kanatan bir hançer olmaktan çıkar bu ay, mücadele başka bir ateşle filizlenir toprağından ve kaldırır kafasını yeni bir direniş türküsü üç telli bi zimbirtıdan.

Ve yaz işte, ayların Haziran'ı. Ömürler, besini olur yeni bir direnişin başka mevsimlerde açacağı zamana. Haziran besteleri yazılmıştır çoktan ve çocuklar yalnızca tatili düşünür. Tarlalar ürün verir, çiftçiler güler; sular ısınır, denizler gürül; aşklar altın çağında, sevgiler ömür... Sonra?

Sonra bir gün, yüzleştirmek istersin bildiklerini hayatla. İçindeki korkulara inat bi direniş türküsü üflersin sigaranın dumanında ve hazırlanırsın yeni bir keşfe. Evin bildiğin yerin balkonundan yürürsün batıya çünkü bilirsin batıdan gelecek sonraki rüzgar. “Direneceksem en zoru olsun” diyedir rüzgarı karşına alıp koşmaya çalışman.

Bulursun geçici bi durak ve konaklarsın. Bi bakarsın, anlatılanlar gibi değil masallar ve çoktan tekdüze bi gerçeklikle örtülmüşler. Alayla, ağzında kocaman bi küfürle gülersin. Haykırırsın belki ya da oturup ağlarsın. Sonra gururlanırsın; sırtını yasladığın değerler doğru çıkmıştır çünkü. “Mücadele ve direniş bitmez dil ve coğrafya değiştiren bile...”

Akademisyenine ırkçılığın azınlık çoğunluk sorunu olduğunu, pozitif ayrımcılığın eşitsizliği beslediğini, “Biz olmadan bizim için asla” demeden yol alınamayacağını, vicdanlarını rakamlara kilitleyenlerin hiçbir boku çözemeyeceğini ve daha bir sürü şeyi...

Girersin, kurarsın yeni bir ev. Rahat değil, erişilebilir hiç değil. Oturur baştan anlatırsın, anlamazlar. “Rüya” derler coğrafyasına, İstanbul’a “hayal kırıklığının başkenti...” Ama işte omuzlarında bilinci var mücadelenin dil ve coğrafya değiştireceğinin. Gerisi aynı zaten, yazgılamışlar seni ikincil bir yaşama, dünyanın bütün kara parçalarında.

Sonra “Sıçarım lan” dersin dolu dolu, basarsın tehdidi parayla kendine savunma duvarları örenlere, kazanırsın. Emegün yüceltmeliyken dünyayı ve onun hayalini kurarken, kendi eşitliğini almanın huzuruyla avunursun. Sonra gelmelidir çünkü yazgılanmış bu puştlukta hayallerin. Ama meydan okuyup o hayallere de ulaşırsın, arkana yaslanır ve tekrar batıya gidersin. Yoktur artık o durakta kalma nedenin.

Ve sonra, bakarsın etrafına ve anlarsın başladığın yere gelmişsin. Yine ilk evinin balkonunda yakarsın bir sigara daha ve bıraktığın mücadeleleri düşünürsün, ortaya koyduklarını. Bu sefer dumanında başarıların, gururların ve keyiflerin uçar atmosphere. Başka bi gün, yine aynı evde adımlarken şeb-I yeldayı, yeni ve başka bir hayal yudumlarsın rakı kadehinden.

Dağ pınarlarında soğutmuşum kavunumu
Rüzgarların üflemesidir ağaçlara,
Kulağıma dolan direniş türküsü.
Düşenlerin anılarından süzölenlerden kurmuşum mücadele bilincimi,
Ve birlikte oturduğum yoldaşlarımın kahkahalarından umudumu.
Soğuttuğum kavunla kaldırmışım kadehimi asmalardan süzölen rakının,
Kurmuşum hayalini eşit, özgür bir aşkın ve dünyanın.
Ve kırmışım, yazgılanan çemberini yavşaklığın,
Çalmışım ateşini tanrıların.

Hışırdayan Sayfalar, Konuşan Kitaplar

Dilek Başar Açlan

dilek.basar55@gmail.com

Sayı: 109, Mart 2023

Herkese selamlar. Bu ay sizlere bir süredir kullandığımız TRT Çocuk Kitaplık uygulamasını anlatmak istiyorum. Uygulamayı televizyonda TRT Çocuk kanalında duyunca indirip hemen incelemeye başladım. Uygulama tamamen ücretsiz. Çocuğumuz kitapları hem sesli dinleyip hem de görsellerini sayfa sayfa dolaşarak inceleyebiliyor.

Uygulamayı açtığımızda ilk olarak karşımıza bildirimlere izin verme ekranı çıkıyor. Bildirimlere izin verdikten sonra uygulama yatay konumda açılıyor. Burada doğrudan dokunma alanı karşımıza gelmekte. “Doğrudan dokunmayı etkinleştirmek için rotor hareketlerini kullanın” diye bir bilgilendirme mesajı yer alıyor. Rotor hareketiyle “doğrudan dokunma alanı” dediği kısma gelip bir kere aşağı fiske yaparak doğrudan dokunmayı açıyoruz. Artık bu aşamadan sonra uygulamayı kullanmaya başlayabiliriz. Uygulama yatay konumda açık olduğu için her zaman içerisinde aşağı ve yukarı fiske hareketleriyle geziniyoruz. Birkaç kitabı kendim dinlemeye çalıştım. Uygulama üç tane kitap dinleme hakkı sunuyor ama tamamına ulaşmak için üye olmamız gerekiyor. Bu noktada maalesef biraz sorun var ama bu detayı uygulamanın genel değerlendirmesini yapacağım kısımda anlatacağım. Şimdilik birinden destek alarak yaptığımı belirtmekle yetineyim. Üyelik kısmını geçince çocuğumuz için bir profil oluşturma kısmı çıkıyor karşımıza. Doğum tarihi, ad soyad gibi bilgileri soruyor. O kısımları da geçince uygulamadaki tüm kitapları artık sesli olarak açabiliyoruz. Uygulamanın ara yüzünde karşımıza kullanıcı değiştir, kitap ara, çocuk profili seç, ebeveyn paneli aç ve kitapların olduğu kategoriler yer alıyor.

Kullanıcı değiştir: Bu alanda sadece tanımlı olan profil görünüyor. Yeni bir profil ekleme alanı yer almıyor.

Kitap arama: Burada istediğimiz kitabın adını yazıp direkt arama yapabiliyoruz. Arama alanında ekran yatay konumda olduğu için klavye dikey konumda açılıyor. Harfleri aşağı-yukarı fiske hareketleriyle bulup yazmamız gerekiyor.

Çocuk profili seç: burada Çocuğumuzun okuduğu kitapları “kütüphanedeki kitaplara bak” alanında topluca görüyoruz. Bu da çocuğumuzun hangi kitaplara ilgi gösterdiğini anlayabilmemiz açısından iyi bir özellik.

Ebeveyn panelini aç: Bu kısımda yazabileceğim pek bir şey yok. Tıkladığımızda hiçbir yere girmiyor.

Uygulamada gezinmeye devam ettiğimizde İçerisinde kitapların yer aldığı beş tane kategori karşımıza çıkıyor. Bir kategorinin içine girdiğimizde o alanda yer alan tüm kitapları alt alta sıralı bir şekilde görebiliyoruz. Tam bu kısımda istediğimiz kitabı seçip içine giriyoruz. “Kitabı oku” düğmesine tıkladığımızda kitap sesli olarak çalmaya başlıyor. Sayfalar tek tek kendisi ilerliyor. Sayfa geçişlerinde kâğıt sesi de çıkıyor. Burada şunu da pas geçmeyeyim. Sayfaların geçiş seslerini duyarken aynı zamanda seslendirilen kitabın gerçek sayfalarını çocuğumuz görebiliyor. Eğer kitabı dinlerken müzik sesi istiyorsak müzik düğmesine bastığımızda alttan müzik sesi de geliyor. Okuyucunun sesini açıp kapatmak için de bir düğme mevcut. Bir diğer düğmemiz ise “kaldığım yeri İşaretle.” Bunu tıkladığımızda o kitaptan çıktuktan sonra geri döndüğümüzde, önce birkaç kere sayfa geçme sesi duyuyoruz ve hangi sayfada kaldıysak o sayfanın en başından itibaren okumaya devam ediyor.

Elbette bu olumlu taraflarının yanı sıra, uygulamanın bazı erişilebilirlik sorunları da mevcut. Örneğin, Uygulamanın doğrudan dokunma özelliği açık hale getirilmeden kullanımı mümkün olsaydı çok daha güzel olurdu. Bir diğer sorun, üyelik kısmı. Bu alanı maalesef tek başımıza halledemiyoruz. Bunun için birinden destek istememiz gerekiyor. Kendim üye olmayı denedim ama ad soyad ve e-posta gibi yazım alanlarını uygulamadaki erişilebilirlik standartları yeterince sağlanmadığı ve bu alanlar ekran okuyucu kullanıcıları düşünülmeden tasarlandığı için dolduramadım. Ben isterdim ki TRT çıkardığı bu uygulamanın onca reklamını yaparken körler de düşünülmüş olsaydı. Üyelik kısmını tek başıma geçemediğim için adeta evin tam kapısına kadar geliyorsun ama o da ne, içeri giremiyorsun. Peki neden? Bu sorunun yanıtını TRT'nin uygulamalarını geliştiren birim ve yazılımcılarına bırakıyorum.

İlk kez bir uygulama tanıtıma çalıştım. Umarım gerekli tüm bilgileri sizlerle paylaşabilmişimdir. Uygulamayı indirdiğimiz günden beri kızımın çok severek kitap dinlediğini fark ettim. Bazen kitapları Braille olarak bazen de metin olarak Word belgesinden telefonla çocuğumuza okumaya çalışıyoruz. Tabii hepsini bir yere kadar yapabiliyoruz. Eksiklerine rağmen bu uygulamayı keşfetmek bizim için çok iyi oldu. Kızım artık kitapları sayfa sayfa incelerken aynı anda dinleyebiliyor.

Zaman değişiyor, teknoloji ilerliyor ama hiçbir değişim Çocuğunuzla birlikte kitap okumanın zevkini değiştirmiyor.

Erişilebilirlik Nedir 2

Gülcan Altun

guleycane@gmail.com

Sayı: 109, Mart 2023

Aralık ayında sizler için "Erişilebilirlik nedir?" sorusunu irdelemiştim. İrdelerken özellikle Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile TÜBİTAK'ın sitesini esas almıştım. Oysa basit bir arama motoru taramasında dahi ilk sayfada çıkan çok fazla dişe dokunur veri var. Geçiğimiz iki ayda daha acil bir konuyu ele almak durumundaydım. Bu sebeple geride kalan tanımları bu sayıda sizlere değerlendireceğim.

Aslında bu yazıda işim daha zor. Çünkü on tane site ya da doküman var. Ancak bunları genel değerlendirip kendilerine özel bazı hususları alıp sizlere bağlantılarını vermeyi planlıyorum.

Bu sonuncu kaynakların çoğunun ortak özelliği erişilebilirliği, "herkes için gerekli olan bir Şey" olarak tanımlaması. Yeti farklılar özeline indirgmeden hayatın her yerde ve her Zaman, herkes için hiç kimseden destek almak zorunda kalmadan ulaşılır olmasıdır. Tanımı yaparken kimi kaynaklar fiziki çevre erişilebilirliğini öncelerken kimileri de web erişilebilirliğine dikkat çekmektedir.

İlk olarak bir blok sayfası karşıma çıktı. Tıkladığımda açılan sayfada "Erişilebilirlik Uzmanı" adını taşıyor. Bu sayfa erişilebilirliği genelde kamusal tüm alanların, ulaşım araçları dahil erişilebilirliğine dikkat çekmiş. Bu sırada "evrensel tasarım ilkesi" kavramını da tanımlamış. Olduğu gibi sizin için alıyorum:

"Evrensel Tasarım, tüm ürünlerin ve çevrelerin, yaş, beceri ve durum farkı gözetmeksizin herkes tarafından kullanılabilmesini olanaklı kılan, bütünselleşme sağlayan bir tasarım yaklaşımıdır. Tüm bireylerin bağımsız Şekilde yaşamasına ve hayatın her aşamasına tam olarak katılabilmesine olanak sağlanması için tasarlanması, planlanması ve uygulanmasına yönelik çalışmalar bütünüdür."

[Erişilebilirlik Uzmanı metni için tıklayınız](#)

Yine bir blok adresi olan Sherpa Blok güzel bir tanımlama yapmış:

“Erişilebilirlik, herhangi bir ürünün, hizmetin, teknolojinin ya da ortamın engelliler ve yaşlılar dahil olmak üzere herkes tarafından ulaşılabilir ve kullanılabilir olmasını ifade etmektedir. İnternet sitesi ya da uygulama erişilebilirliği ise, hedef kullanıcı kitlesinin tamamının internet sitesine ya da uygulamaya erişebilmesi, kullanabilmesi ve içeriğini anlayabilmesi olarak ifade edilmektedir.”

Söz konusu blokta tanım verildikten sonra genelde internet ve uygulama kullanımı esas alınmış ve ne demek istendiği biraz daha açıklanmış. Bakmak isterseniz:

[Sherpa Blok açıklamaları için bakınız](#)

TÜBİTAK’ın “Dijital Akademi KAMİS Erişilebilirlik” başlıklı makalesinde genelde kamu kuruluşlarının internet sitelerinin erişilebilirliği konu edilmiş. Bence de en önemli konulardan biri bu. Çünkü artık pek çok işlem sanal ortamda yapılıyor ve erişilebilir olmayınca körler kilitlenip kalıyor. Yakın zamanda CİMER üzerinden bir türlü şikâyet oluşturamayarak çıldırmayı deneyimlemiş biri olarak söylüyorum. Yazıma taşımak istediğim bir örnek de Emniyet Genel Müdürlüğünün online ihbar formunu kullanmak hakkında. Sayfanın başında “Yüksek erişilebilirlik için tıklayınız” gibi bir uyarı var. Tıkkladım doğal olarak. Formu nispeten erişilebilir bir şekilde doldurdum. Sona geldiğimde o da nesi? Güvenlik kodu soruluyor ve erişilebilir değil. “Sesli dinle” butonu yok mesela. Üstelik bir gören yardımıyla doğru girdiğim güvenlik kodu sonrası “gönder” düğmesini onaylıyorum. Bir türlü almıyor. Meğer açtığım yüksek erişilebilirlik özelliğini kapatmam gerekiyormuş. Şaka gibi...

Konumuza dönecek olursak makaleden sizin için ciddi bir bölümü alıntılacağım. Zira BM Engelli Hakları Sözleşmesinin ilgili maddesini ve erişilebilirlik uluslararası kriterlerini özet olarak almış. Ben de sizlere aktarmak istedim:

BM Engelli Hakları Sözleşmesinde yer alan “Erişilebilirlik” başlıklı maddede (Madde 9); “Taraflar devletler engellilerin bağımsız yaşayabilmelerini ve yaşamın tüm alanlarına etkin katılımını sağlamak ve engellilerin diğer bireylerle eşit koşullarda fiziki çevreye, ulaşım, bilgi ve iletişim teknolojileri ve sistemleri dahil olacak şekilde bilgi ve iletişim olanaklarına hem kırsal hem de kentsel alanlarda halka açık diğer tesislere ve hizmetlere erişimini sağlamak için uygun tedbirleri alacaklardır. Erişim önündeki engellerin tespitini ve ortadan kaldırılmasını da içeren bu tedbirler diğerlerinin yanında, aşağıda belirtilenlere de uygulanır:

(a) Binalar, yollar, ulaşım araçları ve okullar, evler, sağlık tesisleri ve iş yerleri dâhil diğer kapalı ve açık tesisler;

(b) Elektronik hizmetler ve acil hizmetler de dâhil olmak üzere bilgi ve iletişim araçları ile diğer hizmetler” ifadesi yer almaktadır. Dolayısıyla, kamu internet sitelerinin ve elektronik kamu hizmetlerinin engelli vatandaşlar tarafından erişilebilir ve kullanılabilir olması gerekmektedir."

"İnternet sitelerinin erişilebilirliği ile ilgili temel ilkeler ISO/IEC 40500:2012 standardı ve WCAG 2.0'da (Web Content Accessibility Guidelines – Web İçeriği Erişilebilirlik Kılavuzu) ele alınmaktadır. WCAG 2.0 kılavuzu, Dünya Çapında Ağ Birliği (W3C) tarafından belirlenmiş ve uluslararası geçerliliğe sahip 61 kriterden oluşmaktadır. Belirlenen 61 kriter A Düzeyi (25 kriter), AA Düzeyi (13 kriter) ve AAA Düzeyi (23 kriter) olmak üzere 3 seviyeden oluşmaktadır. A Düzeyi ilkeler, temel seviyede yerine getirilmesi beklenen standartları; AA düzeyi ilkeler yerine getirilmesi tavsiye edilen standartları, AAA düzeyi ilkeler ise yerine getirilmesi ideal olan standartları kapsamaktadır."

[Tübitak makalesini incelemek isterseniz tıklayınız.](#)

Blind Look ekibinden Sadriye Görece çok anlamlı ve güzel bir metin kaleme almış. İçerikler hemen hemen yukarıdakilerle aynı olduğu için sadece beni etkileyen bir paragrafı buraya alıntılamadan edemedim:

"Tarih boyunca engelli kişilerin insanlık için dönüm noktası değerinde icatlara imza atmasına şahit olduk; telefonun, daktilonun ve hatta ampulün mucidi engelli bireylerdi. Eski Amerika başkanlarından Franklin D. Roosevelt ve Helen Keller gibi insanlık tarihinde iz bırakan isimler de engelliydi. Böyle büyük liderleri engellemek ve var olmalarına ortam hazırlamak için erişilebilirliği kesinlikle yok sayamayız."

"Herkes için erişilebilir bir dünya" tasarlamının tek yolu "Eşit, erişilebilir, engelsiz" bir düzen kurmaktan geçiyor."

[Blind Look açıklaması için bakınız.](#)

TOFD, yani Türkiye Omurilik Felçlileri Derneği'nin sitesinde erişilebilirlik son derece geniş bir şekilde ele alınmış. Öyle ki öneminden ötürü tüm makaleyi bence buraya almam gerek. Takdir edersiniz ki bu mümkün değil. Etik de olmaz. Bu sebeple bağlantıyı aşağıya bırakıyor ve okumanızı şiddetle tavsiye ediyorum. Ancak yine de küçük bir bölümü sizler için aktarıyorum:

"Birleşmiş Milletlerin (2015; ss. 2) "Erişilebilirlik ve Gelişim" raporunda "erişilebilirlik" insan hakkı ve toplumsal gelişim kriteri olarak ifade edilmiş olup "engelli insanların özel ihtiyaçları ve sosyal/ekonomik/politik olarak dahil edilmelerinin sağlanması arasındaki boşluğu köprüleyen" bir unsur olarak tanımlanmıştır. Benzer şekilde Dünya Sağlık Örgütü (2019) de kavramı "cinsiyet, eşitlik ve insan hakları" başlığı altında konumlandırmış ve fiziksel erişilebilirlik, ekonomik erişilebilirlik (veya karşılayabilirlik) ve bilgi erişilebilirliği olarak 3 düzeyde ele almıştır.

[TOFD makalesi için tıklayınız.](#)

Binbiriz adlı oluşum, erişilebilirlik üzerine danışmanlık hizmeti de veriyor diye biliyorum. Zaten yazılarının alt bölümünde böyle bir açıklama da var. Bununla birlikte üç ayrı yazıda konuyu ele almış ve açıklamışlar. İlkinde Gamze Çalışkan erişilebilirliği tanımlamış ve açıklamış. Alıntıladığım küçük paragraflar şöyle:

"Kısaca herkesin her hizmete, ürüne, metaya kolayca ulaşabilmesini erişilebilirlik olarak tanımlayabiliriz."

"Web erişilebilirliği / dijital erişilebilirlik ise, bir web sitesinin, mobil uygulamanın veya elektronik belgenin, görsel, işitsel, motor veya bilişsel engelli kullanıcılar, yaşlı bireler de dahil olmak üzere, herkes tarafından kolayca gezinip anlaşılabilmesidir. Dijital cihazlar ve web içerikleriyle başarılı bir şekilde etkileşime girmesi için engelli bireye yardımcı olacak birçok yardımcı yazılım ve donanım aracı bulunmaktadır. Bu cihazlara uyumlu altyapılar geliştirilmesi de web erişilebilirliğin amaçlarından biridir."

Çalışkan'a göre dijital erişilebilirlik herkese hitap edebilmek, pazar alanını genişletmek, yasal düzenlemeler, insan hakları, değişen ve gelişen teknoloji gibi birçok etkenden ötürü önemli bir noktada bulunuyor.

[Binbiriz Gamze Çalışkan yazısı için bakınız.](#)

Yine Binbiriz'den Tigin Öztürk tarafından Haziran ve Eylül 2019'da iki ayrı yazı kaleme alınmış. "Herkes için Dijital Erişilebilirlik / Web Erişilebilirliği" başlıklı bu iki yazı gayet kapsamlı. İlki tarihi ve günümüzde olan gelişmeler hakkında bilgiler veriyor. İkincisi ise günümüzdeki mevcut durumu daha geniş bir mercek altına almış. İncelemek isterseniz iki yazının da bağlantısı yine aşağıda:

[Herkes için Dijital Erişilebilirlik / Web Erişilebilirliği 1. için tıklayınız.](#)

[Herkes için Dijital Erişilebilirlik / Web Erişilebilirliği 2. için bakınız.](#)

Gelecek Bilimde sitesinde Mart 2022'de yazdığı makalede Yavuz Aydın kavramı çeşitli açılardan ele almış. Hak temelli bir görüşü benimsediğini açıkça vurgulamış. Benim pek içime sinmeyen pozitif ayrımcılığı kabul etse de bence makale yine de okunmaya değer. Verilen bilgilerden en dikkatimi çeken Avrupa'da en erişilebilir kenti belirlemek adına yapılan bir yarışma olduğu. "Yapılı çevre ve kamusal alanlar, ulaşım ve ilişkili altyapı, yeni teknolojiler dâhil iletişim ve enformasyon, kamusal servis ve etkinlikler" olmak üzere dört farklı kategoride

kentler değerlendirilip birinci seçiliyormuş. Hatta 2010 yılında yapılan ilk yarışmada İspanya'nın Avila kenti birinci seçilmiş. Daha önce ben bunu hiç duymamıştım.

Bu makaleden öğrendiğim yeni bir şeyi daha sizlere söylemeden geçemeyeceğim. Kısaca ENAT olarak ifade edilen Avrupa Erişilebilir Turizm Ağı denilen bir oluşum varmış. Antalya'nın Alanya kenti ise bu oluşuma üye ilk Türk kentiymiş. Hepsi ve daha fazlası için aşağıdaki bağlantıya bakabilirsiniz:

[Gelecek Bilimde açıklamaları burada](#)

Userspots sitesi de Binbiriz gibi erişilebilirlik hizmeti veren bir site anladığım kadarıyla. Burada Emre Şimşekli ise "Rehber" başlıklı bir makale yazmış. Nisan 2022'de yazılmış ve Mayıs 2022'de güncellenmiş. Erişilebilirliği internet ve mobil uygulama bağlamında ele almış. Yol gösterici bir rehber niteliğinde bir kaynak olmuş. Alıntulamak istediğim bir paragraf şöyle:

"Erişilebilirlik konusu bugüne kadar en çok World Wide Web Consortium (W3C) kuruluşunun gündeminde yer almıştır. World Wide Web Consortium, 1994'te Tim Berners-Lee tarafından MIT ve CERN bünyesinde kurulmuş olan uluslararası world wide web (bildiğimiz www) standartlarını belirleyen örgüttür. Kullanıcıların bilgisayar, PDA, cep telefonu ya da diğer mobil aygıtlarla internette dolaştıkları web sitelerini stabil olarak görüntüleyebilmelerini sağlar."

Bir başkası ise şöyle:

"1999 yılında W3C, ilk yönergeler grubunu oluşturdu. Kapsamı ise bütün kullanıcıların erişim sağlayabileceği bir web içeriğiydi. Buna Web İçeriği Erişilebilirlik Yönergeleri (WCAG) adı verildi ve erişilebilir tasarımlar sağlamak adına yıllar içinde güncellenmeye devam etti."

Fazlasını okumak isterseniz bağlantısı şu:

[Userspots Rehber'i için bakınız.](#)

Sonuç olarak ne kadar doğru bilmiyorum. Arama motorunun yazı alanına yazdım ve ilk çıkan sayfadaki bağlantıları sizler için tıklayıp sundum. Belki de daha sonraki sayfalarda daha nitelikli makaleler vardır. Hepsini değerlendirmeye kalksam ne benim gücüm yeter ne de bu derginin satırları. İyisi mi merak edenler kendileri incelesinler. Sözün özüne gelince: Erişilebilirlik bir haktır. Hakkın teslimi ise şarttır.

Hayattayız Nihayet

Habil Bozkurt

bozkurthabil@gmail.com

Sayı: 109, Mart 2023

Evimin aprazındaki Numune Semt Polikliniğinin 6n6nden karşıya geçmek için kaldırımında bekliyorum. Tam adımımı yola atmaya niyetlendiğim sırada bir belediye otob6s6 yolun sol tarafından hızla gelip geçiyor. Yolun hastaneden taraf olan şeridi yokuş aşağı meyilli olduğu için 6n6ne çıkmam halinde otob6s6n durması imkansız. O sırada hen6z yola adımımı atmadığım için otob6s6n altında kalmaktan kurtulmuş oluyorum. Yoldan araba gelmediğine iyice emin olunca ‘‘Vira bismillah’’ deyip adımımı yola atıyor ve iki şeridi birbirinden ayıran ref6j6n 6st6ne kadar geliyorum. Ref6j6den karşı kaldırıma geçmek için hamle yaptđđım sırada yolun sağ tarafından bir kamyonun homurdanarak geldiğini duyuyorum. Allah’tan yolun karşı şeridinin y6n6 yokuş yukarı da kamyon fazla hız yapamıyor. Ben de bundan istifadeyle karşı kaldırıma geçmeye muvaffak oluyorum.

Sola doğru yılan gibi kıvrılan kaldırımın 6zerinde y6r6rken her adımda bastonumla kaldırımını kontrol ediyorum. Eğer kaldırımın kıvrımlarını kaçırıp d6z gitmeye devam edersem kenardan yola d6şerim. O kaldırımını kazasız belasız tamamlayıp iki kaldırımını ayıran ara sokaktan geçerek yolun hizasındaki bir sonraki kaldırıma ulaşıyorum. Ama bu kaldırımında hızlı y6r6mek m6mk6n değil ve benim işe yetişmek için hızlı y6r6mem gerekiyor. Bu y6zden kaldırımından inip kenardan y6r6meye çalışıyorum. Bu sefer de yolumu kaldırımın kenarına park etmiş arabalar kesiyor. ‘‘Nasıl olsa yol تنها’’ diyerek biraz daha yoldan beri y6r6yorum. Ben b6yle arabasız yolda değnekli dolaşırken bir el koluma yapışıp sertçe çekiyor. Daha ‘‘Ne oluyor?’’ demeye kalmadan benim az evvel bulunduğum mevkiden yıldırım hızıyla geçen bir arabanın r6zgarı y6z6me çarpıyor. Neyse ki y6z6me çarpan arabanın kendisi değil, sadece r6zgarı.

Tren istasyonunun 6n6ne geldiğim zaman yaklaşık y6z metre ilerideki ışıklara kadar gidip ışığın d6đmesine basıyorum. Bir s6re bekledikten sonra arabaların durmasından bana yeşil yandığını anlayıp yola fırlıyorum. Tam o esnada egzozuna ıslık aparatı takılmış bir şahin

kendisine kırmızı yandığına aldırmadan önümden ya da arkamdan vınlıyarak geçiyor. Bir şekilde o yoldan da başıma bir hal gelmeden geçtikten sonra iş yerime ulaşıyorum.

Ecelim daha gelmediğinden olsa gerek hemen her gün işte böyle bazen bir saniye, bazen bir adım farkıyla hayatta kalıyorum. Her ne kadar günün sonunda şair ilhan Sami Çomak gibi "Hayattayız nihayet" desem de ölümlle aramda bir adımlık mesafe kaldığı o anlarda yazılarım ve şiirlerim geliyor aklıma. Ölümüm halinde benden geriye kalacak olan tek şey onlar çünkü.

Tüm bunları uzun uzun anlatmamın sebebine gelince, son günlerde karşıdan karşıya geçmek hususunda bana bir cesaret geldi. Eskiden yolun boş olduğunu bilsem de karşıya geçmek için birinin gelip koluma girmesini beklerdim. Şimdi ise her şeye rağmen karşıdan karşıya tek başıma geçme cesaretini gösterebiliyorum. Beni bağımsız bir hayata bir adım daha yaklaştıran bu cesaret bir yandan da beni korkutuyor. Aslında beni korkutan cesareten ziyade onun tedbirsizliği de beraberinde getirmesi. Bilhassa büyük şehirlerde bir anlık dalgınlığın telafisi yok malum. Ne dersin kıymetli okuyucu! Fazla cesaret öldürür mü?

Eşantiyon Ayrımcılık

Nurşen Korkmaz

nsunarkorkmaz@gmail.com

Sayı: 109, Mart 2023

Bir arkadaş dedi ki “Kilolu olmak çok kötü bir şey. Yani ben daha önce kiloluydum. Çok değildi ama boyuma göre fazlaydı.” Sonra ameliyat olmuş. Şimdi zayıf. “Eğer ben kilolu olsaydım evlenemezdim. Kimse almazdı. Çok kötü bir şey kilo. Yani şöyle söyleyeyim, aynı özürlü olmak gibi. Aynı yani özürlü olmak neyse kilolu olmak da o.”

Şimdi ben ne desem boş. Zaten kadın kendini çok zeki ve donanımlı sanıyor. Çok akıllıymış. Ailesi çok kaliteliymiş. Çocuğu konusunda ”Böyle kaliteli bir ailenin çocuğu şu davranışı yapmaz, sıradan bir ailenin çocuğu değil ki.” gibi söylemleri var.

Kilolu olmak ne demek? Nasıl bir şey, nasıl bir durum yani? Tarif eder misin bana? Kilolu birini görünce ne hissediyorsun?

Bugün iki farklı kişiye sordum, “Kilolu olmak ne anlama geliyor? Ne hissediyorsun?” Birisi “Pisboğaz demek”, diğeri “Açgözlülük” dedi.

Oysa ikisi de değil. Kilolu olmak, tıpkı zayıf olmak gibi insani bir özellik. Bize öğretilen “normal” beden algısını o kadar kanıksamışız ki yaptığımız ayrımcılık olduğunun bile farkında değiliz. Her şeyden önce, başkasının beden yapısına müdahale etmek hakkımız değil. Bunun adı “şekilcilik.” Şekilcilik de diğeri ayrımcılık türlerinden beslenir, onları besler. Sağlamcılık ile şekilcilik iç içedir. Mesela yukarıdaki ifadeler bunun en büyük kanıtıdır. ”Aynı özürlü olmak gibi.” Yeti farklılıklarını “özür” olarak niteleyen bir bakış açısıyla şişman olmayı “kötü” olarak değerlendiren bakış açısı aynı. Yani burada sağlamcılık, şekilciliğin eşantiyonu gibi gelmiş. “Kimse almazdı beni.” cümlesindeki kendini hiçleştirmeye hiç girmedik bile. Ayrımcı yaklaşımlar birbirine eşantiyon olarak geliyorsa, eşitlikçi bakış açısı da erişilebilirliği eşantiyon olarak getirecektir. Farklılıklarımızla barışmamızın hediyesi de eşit, erişilebilir ve engelsiz bir

hayat olacaktır. Böyle bir hediye için de oldukça çok çalışmamız gerekiyor. En kısa sürede hediyemize kavuşmak umuduyla.

Bir Programcının Günlüğü: Geliştirme Ortamı ve Bilgisayar Tercihi

Sarper Arıkan

sarperarikan@gmail.com

Sayı: 109, Mart 2023

Sevgili okurlar. “Bir Programcının Günlüğü” yazı dizisinde sizlerle iki önemli başlığı irdelemek istedim bu ayki yazımda.

Programcı olma yolunda fikirsel ve kişisel becerilerimizi geliştirmeye başlamaya karar verdiğimizde iki önemli yol ayrımına denk geliriz aslında. Bunlardan ilki hangi işletim sistemi üzerinde ve hangi geliştirme uygulamalarıyla çalışacağımız konusu, bir diğer nokta ise nasıl bir bilgisayar ile yola devam edeceğimizdir. Tam bu noktada vereceğiniz kararlar ile kendiniz için en konforlu geliştirme ortamını oluşturabileceğiniz gibi tam tersi şekilde programcılık maceranızdan uzaklaşabilirsiniz. Şimdi gelin alt başlıklarla konuyu biraz daha detaylandıralım.

İşletim Sistemi Tercihimiz ve Uygun Geliştirme Ortamının Seçimi

Bir geliştirici olarak hangi işletim sistemi üzerinde çalışacağınıza karar vermek, sonraki aşamalarda yapacağınız çalışmaları da şekillendirecek bir ölçüt şeklinde karşınıza çıkar. Windows işletim sisteminde çalışacak bir geliştirici daha az tuş kombinasyonu ile daha seri çalışırken bir Mac kullanıcısı daha çok tuş kombinasyonu ile uğraşması gerektiği için biraz daha yavaş kalabilmektedir. Ancak burada tamamen aktardıklarımı kişisel deneyimlerimin bir çıktısı olarak sunduğumu hatırlatmak isterim. Zamanında hem Mac tabanlı hem de Windows tabanlı bilgisayarlarda geliştirme yapmış biri olarak üzerinde çalıştığım yazılım dillerine ilişkin ek ortamların kurulması ve yönetilmesi sürecinde Windows bana her zaman daha rahat gelmiştir. Hatta geliştirdiğim web uygulamalarını yine Windows ortamlarında ücretsiz ve erişilebilir şekilde test edebileceğim ek uygulamaları bulabilmem daha kolay olmuştur. Bu sebeple kör bir geliştirici olarak her zaman önceliğim Windows tarafında kalmak yönünde olmuştur. Yalnız buradan Mac bilgisayarların yazılım geliştirme süreçlerine uygun olmadığı yönünde bir çıkarıma gidilmemelidir. Microsoft geliştirme ortamı uygulamalarının Mac versiyonları da bulunmakta olup ekran okuyucu ile uyumluluğu yeterli düzeydedir. Siz de tercihlerinizi belirlerken daha

zengin uygulama çeşitliliği ve daha az tuş kombinasyonu ile çalışmayı düşünüyorsanız, Windows'u tercih edebilir veya "Benim için Mac üzerinde çalışmak daha konforlu" deyip Mac işletim sistemine yönelebilirsiniz. Son olarak bu başlığı bitirirken benim işletim sistemi tercihlerimi kısaca nelerin şekillendirdiğini maddelerle size sunmak isterim:

- Geliştirme uygulamalarıyla ekran okuyucu uygulamalarının uyumluluğu
- Komut satırı uygulamalarıyla birlikte ekran okuyucunun etkileşimindeki esneklik
- Bilgisayar ortam değişkenlerine üzerinde çalışacağım yazılım dillerinin tanımlama kolaylığı
- Web geliştiriciliği süreçlerinde kullandığım sanal sunucu uygulamalarındaki çeşitlilik

Doğru Bilgisayar Tercihi

Yazılım geliştiricisi olarak ikinci bir önemli konu ise projelerimizi geliştireceğimiz bilgisayar donanım tercihimizin ne olacağıdır. Aslına bakılırsa birçok bilgisayar donanımında yazılım geliştirme projelerinizi yürütebilirsiniz. Ancak buradaki belirleyici nokta, uygulama geliştirme ortamı yazılımlarınızla birlikte çalışırken derleme süreçlerinde bilgisayarınızın ne kadar akıcı çalıştığıdır. Bu aşamada da benim yazılım geliştirme faaliyetlerimde kullandığım bilgisayar tercih ederken göz önünde bulundurduğum noktalar kısaca şu şekildeydi:

- En az 256 SSD kapasitesinin olması
- Güncele yakın AMD veya Intel işlemciye sahip olması
- Klavye ergonomisi
- 16 GB Bellek kapasitesi

Sonuç olarak yazılım ve donanımsal olarak yapacağınız tercihler sizin yazılım geliştirme maceranızı daha verimli hale getirecektir.

Bir Konserin Düşündürdükleri

Sevgi Mart Göcen

sevgi.mart@gmail.com

Sayı: 109, Mart 2023

Merhaba dostlar, ayrımcılık nerelerde mi? Bakın bu kez nerede buldu beni. “Bu hengamede konsere mi gittin?” demeyin, konser 04.02.2023 günü yapılmıştı. Destan gruplarımızdan birisi olan Yeni Türkü, Denizli’ye geldi. Eh gitmemek olmazdı tabii. Birkaç arkadaşla buluşup konser alanına gittik.

Kapıda bilet kontrolü yapıp herkesin koluna kaşe basıyorlardı, sigara vesaire için giriş-çıkış yapılırsa kolaylık olması açısından. Eşim ve bana ise kaşe basma gereği duymadılar. Sıra ikimize gelince bir “Siz buyurun” ile geçtik. Konser başlamadan önce yaklaşık bir saatlik bir vaktim vardı. Kafamda kapıda karşılaştığımız muamelenin nedeni uçuşuyordu.

İki ihtimal ortaya çıkıyor. Birincisi, “Ya bunlar kör. Zaten tek başlarına dışarı çıkmazlar. Muhtemelen içeri girdikleri arkadaşlarıyla birlikte hareket ederler. Onların da kollarına kaşe yaptığımızı göre herhangi bir karışıklık olmaz. Hem bu körler ne yapacak ki dışarıda, sigara mı içecekler sanki” düşüncesi.

İkincisi ise “Zaten körler. Konsere kaç kör gelecek. Alametifarikalarını da ellerinde taşıyorlar. Bunları kesin tanırız. Kaşelemeye gerek yok” düşüncesi.

Ama her iki ihtimalin okunun gösterdiği hedef aynı. “Bunlar diğerlerinden farklı. O zaman diğerleri gibi davranmaya gerek yok. Sıradan davranışı hak etmiyorlar ve zaten sıradan davranılması da gerekmiyor. Zira sıradan, sürüden değil.”

Yine aynı mekanizma giriyor devreye. Zihinde kayıtlı kodlamaya uymayan herkes farklıdır ve ayrımcılığı hak eder. Çünkü düzeni bozar, kafa karışıklığı yaratır, düşünce akışında duraklamaya neden olur, sorun çıkarır, alıştığı sisteme aykırıdır. O zaman sıradanlığı hak etmez. Mademki genelden farklıdır, o halde genelden farklı davranılması gerekir. Oysa düşünülmesi

gereken en temel ve en kolay şey, tüm herkesin insan olduğudur. Ortak paydanın insan olmak olduğu, diğer özelliklerin bu bütünün farklı çizgilerini oluşturduğudur.

Şimdi “Sonuçta alana girmedi mi? Konseri izlemedi mi? O zaman derdin ne?” diyeceksiniz belki. Evet sonuç gerçekleşti ama sürüden ayrı olduğumuzu hissettirerek gerçekleşti. Farklı olduğumuz hissettirilerek gerçekleşti. Eğlenmeye gittiğim bir alanda arkadaşlarımla sohbete tam konsantre olamadan, arka planda ayrımcılığı sorgulayarak gerçekleşti. Peki kim verdi o kapıdaki görevliye bana kendimi farklı hissettirme hakkını? Kim verdi benim neşemi söndürme, bir saatimi beynimin arka planında bin bir düşünceyi sorgulamakla uğraştırma hakkını? Neden normalin “normal” addettiği insanların oluşturduğu toplum dayatması, bir konser kapısında bile karşıma dikiliyor? Neden normları sadece onlar belirliyor? Kafamda deli sorular...